

2020-07-14

Neatidėliotinos smurto artimoje aplinkoje aukų apsaugos orderiai Europos valstybėse

Europos valstybėse smurto artimoje aplinkoje aukų apsaugai taikomos smurtautojų teisių ribojimo priemonės (pvz. smurtaujančio asmens iškeldinimas iš namų, jo kontaktų su aukomis apribojimas ir kt.) tradiciškai skiriamos teismų sprendimais. Tačiau dalyje Europos valstybių, siekiant nedelsiant reaguoti į pavojingas situacijas ir operatyviai užtikrinti smurtą artimoje aplinkoje patiriančių asmenų apsaugą, panašios priemonės gali būti pritaikytos policijos ar prokuratūros pareigūnų (Nyderlanduose – ir municipalitetų merų) išduotais nurodymais (orderiais)¹. Tokie orderiai (angl. emergency barring orders) paprastai įsigalioja nedelsiant, jų galiojimo trukmė yra neilga (dažniausiai nuo kelių dienų iki kelių savaičių), jie gali būti skundžiami aukštesniam pareigūnui ir/ar teismui. Išdavus orderį paprastai informuojamos ir įtraukiamos pagalbą smurto aukoms teikiančios tarnybos bei organizacijos, kai kuriose šalyse (pvz., Liuksemburge) – ir su smurtautojais dirbančios tarnybos. Dažnai šie orderiai yra laikomi tam tikra tarpine priemone, kurios galiojimo metu smurto artimoje aplinkoje aukos gali kreiptis į teismą, prašydamos skirti ilgalaikę apsaugą.

Turint omenyje, kad griežtų apribojimų (pvz. uždraudimo būti savo namuose) taikymas asmeniui be teismo sprendimo gali būti kvestionuojamas žmogaus teisių požiūriu, kai kuriose valstybėse (pvz., Jungtinėje Karalystėje, Suomijoje) įtvirtinta automatinė policijos išduotų orderių teisminės peržiūros procedūra, tai yra, teismas peržiūri orderio išdavimo pagrindumą net ir asmeniui, kuriam išduotas orderis, nepateikus skundo.

Austrija

Skubios apsaugos priemonės galimo smurto artimoje aplinkoje atvejais taikomos pagal Viešojo saugumo policijos įstatymą² (38a str.).

Minėtame įstatyme numatyta, kad policijos pareigūnai, esant aplinkybėms, kurios leidžia manyti, kad asmuo kelia tiesioginę grėsmę kito asmens gyvybei, sveikatai ar laisvei (pvz., ankstesni smurto atvejai gali būti tokį vertinimą pagrindžiančiu faktu), gali uždrausti grėsmę keliančiam asmeniui įeiti į patalpas, kuriose grėsmę patiriantis asmuo gyvena³, įskaitant aplinkinę erdvę iki 100 metrų atstumu, ir uždrausti grėsmę keliančiam asmeniui artintis prie grėsmę patiriančio asmens arčiau nei 100 metrų atstumu.

¹ Europos Sąjungoje tokių valstybių yra daugiau nei dešimt.

Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States, p 61:
<http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/04/Intervict-Poems-digi-1.pdf>

² Bundesgesetz über die Organisation der Sicherheitsverwaltung und die Ausübung der Sicherheitspolizei (Sicherheitspolizeigesetz – SPG):

<https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10005792>

³ Draudimas gali būti pritaikytas ir mokymosi ar vaikų priežiūros įstaigų patalpose, kai grėsmę patiriantys asmenys yra jaunesni kaip 14 metų amžiaus.

Šie draudimai gali būti pritaikomi nepriklausomai nuo to, kuris konflikto dalyvis yra būsto savininkas, koku pagrindu ir kaip ilgai asmenys gyvena tam tikrame būste ir t.t.

Policijos išduoti draudimai įeiti į patalpas (būti jose) ir artintis prie grėsmę patiriančių asmenų galioja dvi savaites.

Sprendimą dėl minėtų draudimų policijos pareigūnai priima savarankiškai (nereikalingas nei grėsmę patiriančio asmens kreipimasis, nei pritarimas), atlikę trumpą aplinkybių tyrimą, kuris trunka 1–2 valandas ir apima atskiras grėsmę patiriančio ir grėsmę keliančio asmenų apklausas. Priėmę sprendimą dėl minėtų draudimų taikymo, policijos pareigūnai informuoja grėsmę keliantį asmenį apie jų turinį (nurodo draudimų pobūdį, jų taikymo teritoriją ir trukmę, pasekmes, kurios gresia pažeidus draudimus), pareikalauja atiduoti namų raktus, informuoja apie galimybę pasiimti asmeninius daiktus, reikalingus dviejų savaitių laikotarpiui ir palaukia, kol asmuo juos susipakuoja, paklausia adreso, kuriuo būtų galima siųsti teismo dokumentus arba įpareigoja jį pranešti per dvi dienas, informuoja apie agentūras, kurios gali neatidėliotinai suteikti pastogę ir pagalbą. Asmenį, kuris patiria grėsmę, policijos pareigūnai informuoja apie draudimų grėsmę keliančiam asmeniui turinį ir galimybę kreiptis į teismą dėl jų pratęsimo, taip pat pateikia informaciją apie smurto aukoms pagalbą teikiančių centrų paslaugas.

Atlikę šias procedūras policijos pareigūnai palieka namus kartu su grėsmę keliančiu asmeniu. Apie pritaikytus draudimus policija praneša smurto aukoms pagalbą teikiančioms organizacijoms ir vaikų gerovės tarnyboms (jei atvejis liečia vaikus).

Draudimas įeiti į patalpas (būti jose) ir artintis prie grėsmę patiriančių asmenų įsigalioja nuo momento, kai su juo asmeniškai supažindinamas grėsmę keliantis asmuo. Kartais dėl to policijai tenka atlikti tokio asmens paiešką.

Policija kontroliuoja nustatytų draudimų vykdymą. Per pirmas tris jų galiojimo paras policijos pareigūnai turi bent kartą aplankyti namus, kuriuose uždrausta būti ir lankytis grėsmę keliančiam asmeniui. Vėliau, priklausomai nuo konkretaus atvejo aplinkybių, policija taiko kitas monitoringo priemones (pvz., reguliariai atsiunčia prie namų policijos patrulio automobilį, kontaktuoja su grėsmę patiriančiu asmeniu). Grėsmę keliančiam asmeniui pažeidus jam taikomus draudimus, policija jį vėl pašalina iš patalpų ar teritorijų, kuriuose jam uždrausta būti, ir taiko atsakomybės priemones – gali būti skirta administracinė bauda, o pakartotinio pažeidimo atveju galimas areštas.

Grėsmę keliantis asmuo gali policijos nustatytus draudimus skųsti teismui, tačiau apskundimas jų veikimo nesustabdo. Grėsmę patiriantis asmuo neturi teisės skųsti nei šių draudimų, nei policijos sprendimo draudimų nenustatyti. Tačiau grėsmę patiriantis asmuo gali kreiptis į teismą, kad šis pratęstų policijos nustatytų draudimų galiojimą iki 4 savaitių. Draudimų galiojimas automatiškai prasitęsia iki 4 savaitių, jei grėsmę patiriantis asmuo per pirmas dvi savaites kreipiasi į teismą dėl ilgalaikių civilinės teisinės prigimties apsaugos priemonių (įskaitant grėsmę keliančio asmens iškeldinimą) taikymo⁴.

Belgija

Šalia civiliniuose ir baudžiamuosiuose įstatymuose numatytų smurto artimoje aplinkoje aukų apsaugos priemonių Belgijoje taikomas ir vadinamasis trumpalaikio uždraudimo orderis, leidžiantis operatyviai reaguoti į smurto namuose grėsmės situacijas. Jis numatytas 2012 m. priimtame (įsigaliojo nuo 2013 m.) Laikinojo gyvenamosios vietos uždraudimo smurto namuose atveju įstatyme⁵ (toliau – Įstatymas).

Įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad iš faktų ar aplinkybių paaiškėjus, jog suaugusio asmens buvimas gyvenamojoje vietoje kelia rimtą ir tiesioginę grėsmę kitų ten pat gyvenančių asmenų saugumui, prokuroras gali skirti grėsmę keliančiam asmeniui draudimą gyventi toje vietoje. Asmuo, kuriam skirtas draudimas, turi nedelsiant palikti bendrą gyvenamąją vietą, jam taip pat uždraudžiama

⁴ *Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States (POEMS). National report Austria* by Rosa Logar: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Austria.pdf>

⁵ *Loi relative à l'interdiction temporaire de résidence en cas de violence domestique*:

http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=fr&la=F&cn=2012051518&table_name=loi

į ją atvykti, apsigyventi ar būti joje. Asmuo, kuriam skirtas draudimas taip pat neturi teisės kontaktuoti su kartu gyvenusiais asmenimis, patyrusiais grėsmę jų saugumui (jeigu prokuroras taip nustato, nurodydamas konkrečius asmenis, su kuriais kontaktuoti draudžiama). Prokuroro draudimas gyventi tam tikroje vietoje skiriamas ne ilgesniam kaip 14 dienų terminui. Sprendimas dėl draudimo perduodamas asmeniui, kuriam jis skirtas, žodžiu, o vėliau jis ir kartu su juo gyvenę asmenys detalčiau informuojami raštiškai (prokuroro sprendime nurodoma draudimo trukmė, faktai ir aplinkybės, dėl kurių jis priimtas, asmenys su kuriais uždrausta kontaktuoti ir sankcijos, kurios gali būti taikomos, jei draudimo nebus laikomasi).

Nors policija formaliai nepriima sprendimo taikyti trumpalaikio uždraudimo orderį, ji atlieka svarbų vaidmenį, neatidėliotinai perduodama informaciją prokurorui apie namuose susidariusią grėsmės situaciją, padeda užtikrinti prokuroro ir asmens, kuriam skiriamas draudimas kontaktą.

Prokuroras priimto sprendimo taikyti trumpalaikio uždraudimo orderį kopiją siunčia vietos policijos viršininkui, taip pat susisiekiama su pagalbos smurto aukoms tarnybomis, kad asmenims, kurių saugumui buvo kilusi grėsmė, būtų suteikta reikiama pagalba ir informacija.

Sprendimą skirti asmeniui gyvenamosios vietos uždraudimą prokuroras priima vienasmeniškai, tačiau yra numatyta šio sprendimo teisminės peržiūros galimybė – pagal Įstatymo 4 straipsnį prokuroras apie priimtą sprendimą turi informuoti šeimos teismą, o šis paskiria galimą bylos svarstymo datą (ne vėlesnę kaip draudimo galiojimo pabaiga). Bylos svarstymas šeimos teisme vyksta, jeigu to pageidauja šalys arba prokuroras. Šeimos teismas gali panaikinti draudimą ar pratęsti jo galiojimą pagrįstu sprendimu iki 3 mėnesių. Draudimo galiojimo metu šeimos teismas šalių ar prokuroro prašymu gali modifikuoti jo sąlygas ar nuspręsti, kad draudimas yra panaikintinas pirma laiko, jeigu yra tokį sprendimą pagrindžiančių aplinkybių (Įstatymo 5 str.).

Paskirto trumpalaikio uždraudimo orderio sąlygų pažeidimas užtraukia baudą ir/ar įkalinimą iki 6 mėnesių⁶.

Čekija

Čekijos policija yra įgaliota pritaikyti neatidėliotinas apsaugos priemonės grėsiant smurto protrūkiams tarp kartu gyvenančių asmenų, nepriklausomai nuo baudžiamąja ar civiline tvarka vykdomų kitų teisinių procesų.

Pagal Čekijos respublikos policijos įstatymo⁷ (Policijos įstatymas) 44 straipsnį, esant faktais paremtam pagrindui manyti (ypač atsižvelgiant į anksčiau buvusius smurto atvejus), kad asmuo gali imtis pavojingų veiksmų kito asmens gyvybės, sveikatos ar laisvės atžvilgiu ar itin sunkiai pažeisti jo orumą, policijos pareigūnas gali pašalinti pavojų keliantį asmenį iš bendro su asmeniu, kuriam kyla grėsmė, būsto ir jo prieigų. Sprendimą pašalinti pavojų keliantį asmenį policijos pareigūnas gali priimti net ir tam asmeniui nesant būste.

Sprendimas dėl asmens pašalinimo iš būsto įsigalioja iškart jį priėmus, taip pat ir tuo atveju, kai asmens, kuriam jis taikomas, nėra galimybių informuoti. Sprendimas galioja 10 dienų. Tačiau, jei asmuo, kuriam kyla grėsmė, kreipiasi į teismą dėl apsaugos priemonių taikymo civiline tvarka, policijos skirtas asmens pašalinimas tęsiasi iki teismo sprendimo priėmimo.

Asmens, kuriam kyla grėsmė, prašymas ar sutikimas priimti minėtą sprendimą policijos pareigūnui nereikalingas, tačiau pareigūnas turi atlikti tyrimą, kad surinktų įrodymus, leidžiančius manyti, jog grėsmė iš tikrųjų reali. Tyrimo metu gali būti apžiūrima incidento vieta, apklausiami konfliktuojantys asmenys ir galimi liudytojai, patikrinamos policijos duomenų bazės. Pareigūnas sprendimą priima iškart incidento vietoje arba per 24 valandas, kurių metu grėsmę keliantis asmuo gali būti sulaikytas. Pareigūnas apie sprendimą praneša žodžiu ir įteikia konflikto šalims rašytinį dokumentą.

⁶ *Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States (POEMS). National report Belgium* by Anke van Vossolle: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Belgium.pdf>

⁷ *Zákon o Policii České republiky*: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

Pagal Policijos įstatymo 45 straipsnį asmuo, kurio atžvilgiu priimtas policijos pareigūno sprendimas dėl pašalinimo iš bendro būsto, privalo:

- nedelsiant palikti policijos pareigūno nurodytas erdves ir susilaikyti nuo įžengimo į jas;
- susilaikyti nuo kontaktų su asmeniu, kuriam sukėlė grėsmę;
- perduoti policijos pareigūnui turimus bendro būsto su asmeniu, kuriam sukėlė grėsmę, raktus.

Pašalinamas iš būsto asmuo, prieš jį palikdamas, turi teisę susirinkti asmeninius daiktus, dokumentus, profesinei veiklai reikalingus daiktus. Policijos pareigūnas būstą paliekantį asmenį informuoja apie apsigyvenimo kitoje vietoje galimybes, užfiksuoja jam siųstinos korespondencijos pristatymo adresą.

Asmenį, kuriam kilo grėsmė, policijos pareigūnas informuoja apie galimybę kreiptis į teismą dėl apsaugos priemonių civiline tvarka ir apie galimybę pasinaudoti psichologine, socialine ir kt. pagalba. Šis asmuo taip pat išpėjamas apie atsakomybę už melagingos informacijos pateikimą policijos pareigūnui (Policijos įstatymo 46 str.).

Per 24 valandas nuo įžengimo į bendrą konflikto šalių būstą policijos pareigūnas turi informuoti apie sprendimo dėl asmens pašalinimo iš būsto priėmimą socialinės intervencijos centrą, teismą, kuris yra kompetentingas spręsti dėl apsaugos priemonių taikymo civiline tvarka ir vaikų apsaugos tarnybą (jei tame būste gyvena nepilnamečiai) (Policijos įstatymo 47 str.).

Asmuo, kurio atžvilgiu priimtas sprendimas dėl pašalinimo iš bendro būsto, gali sprendimą skųsti, tačiau apskundimas sprendimo galiojimo nesustabdo. Sprendimų pagrįstumą peržiūri aukštesnieji policijos pareigūnai. Policijos sprendimą taip pat galima skųsti administraciniam teismui.

Policija kontroliuoja savo priimtų sprendimų vykdymą. Pareigūnai per pirmas tris sprendimo galiojimo dienas turi apsilankyti ir vietoje patikrinti, ar laikomasi nustatytų draudimų. Asmeniui, kuriam buvo sukelta grėsmė, nurodoma pranešti policijai apie bet kokį nustatytų draudimų pažeidimą. Nustatytų draudimų pažeidimas, priklausomai nuo aplinkybių, gali užtraukti administracinę (bauda) arba baudžiamąją (laisvės atėmimas iki 3 metų) atsakomybę⁸.

Danija

Danijoje galioja specialus įstatymas⁹, numatantis galimybę policijai administracine tvarka išduoti trijų tipų ribojimų orderius, kuriais, be kita ko, gali būti apsaugomos smurto artimoje aplinkoje aukos.

Bendravimo (tiesiogiai ar pasinaudojant ryšio priemonėmis) uždraudimo orderis (*tilhold*) gali būti išduodamas, jeigu pagrįstai įtariama, kad asmuo pažeidžia kito asmens ramybę persekiojimu (angl. *stalking*) ar priekabiavimu (*harassment*), kontaktuodamas žodžiu ar raštu (įskaitant elektroninę komunikaciją) ar panašiais veiksmais. Orderis skiriamas tik esant pagrindui manyti, kad asmens ramybę trikdantys veiksmai tęsis. Bendravimo uždraudimo orderis taip pat gali būti išduotas, kai pagrįstai įtariama, kad asmuo pažeidė ar bandė pažeisti įvairias Baudžiamojo kodekso nuostatas, ir jo bendravimas su auka yra nepageidautinas (pvz., padaryti smurtiniai nusikaltimai, seksualinės prievartos veikos ir kt.). Bendravimo uždraudimo orderiu gali būti saugoma net tik tiesioginė auka, bet ir jos artimieji (pvz., nuo persekiojimo nukentėjusio asmens tėvai).

Uždraudimo būti tam tikrose vietose orderis (dan. *opholdsforbud*) gali būti išduodamas panašiomis sąlygomis kaip ir bendravimo uždraudimo orderis. Jis dažnai išduodamas pakartotinių veikų atvejais, taip pat manant, kad bendravimo uždraudimo orderis yra nepakankamas.

Uždraudimo būti namuose orderis (*bortvisning*) gali būti išduodamas 18 metų turinčiam asmeniui, jeigu pagrįstai manoma, kad asmuo galėjo padaryti tuose pačiuose namuose gyvenančių asmenų atžvilgiu veikas, susijusias su grasinimais, seksualine prievarta, pasikėsiniu į gyvybę ar

⁸ *Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States (POEMS). National report the Czech Republic by Vladimir Vedra:*

<http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Czech-Republic.pdf>

⁹ *Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning:* <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2012/112>

sveikata, ir yra pavojus, kad veikos bus tęsiamos, jei asmuo liks namuose. Šiuo orderiu apsaugomi su asmeniu, kuriam jis išduodamas, kartu gyvenantys asmenys (sutuoktinis, vaikai ir kt.).

Visų trijų tipų orderiai gali būti kombinuojami tarpusavyje, jeigu konstatuojama, kad yra kiekvieno iš jų išdavimo pagrindai.

Minėti orderiai bendru atveju išduodami nukentėjusiam asmeniui prašant, tačiau sprendimas gali būti priimtas ir vien policijos nuožiūra. Policija pati gali inicijuoti orderio išdavimą, pavyzdžiui, jei įtaria, kad nukentėjęs asmuo nesikreipia dėl baimės, tačiau paprastai tai daroma tik tokiais atvejais, kai manoma, kad yra didelės fizinės ar seksualinės prievartos, vaiko išnaudojimo rizika.

Išduodant orderius turi būti laikomasi proporcingumo principo, policija turi stengtis apsaugoti nukentėjusius asmenis kaip įmanoma mažiau intervencinėmis priemonėmis. Prieš išduodama orderį, policija turi įvertinti, ar konkrečiu atveju neužtektų patarimo ar įspėjimo. Taip pat policija gali pasiūlyti konflikto šalims mediaciją.

Kai išduodamas uždraudimo būti namuose orderis, apie tai turi būti informuota vietos savivaldybė, kad galėtų įsitraukti socialinės tarnybos.

Policijos orderiai išduodami laikantis administracinio proceso normų reikalavimų, pagal kuriuos, *inter alia*, sprendimai priimami tik išklausius visas šalis, pateikus sprendimų argumentaciją ir informavus apie sprendimų apskundimo galimybes bei tvarką.

Bendravimo uždraudimo orderis ir uždraudimo būti tam tikrose vietose orderis yra ilgalaikiai – pirmojo maksimali galiojimo trukmė yra 5 metai, antrojo – 1 metai, be to jie gali būti pratęsimi išduodant naujus orderius. Tačiau šie orderiai gali būti ir panaikinti anksčiau laiko, jei šalių santykiai pagerėja ir išnyksta orderių taikymo pagrindai. Dažnai tai daroma orderiais apsaugoto asmens prašymu, tačiau policija turi įvertinti, ar prašymas nuoširdus, ar asmuo nepatiria spaudimo ir t.t.

Uždraudimo būti namuose orderis išduodamas laikotarpiui iki 4 savaičių. Jis gali būti pratęstas dar 4 savaitėms, jei jo išdavimo pagrindai tebėra neišnykę.

Visų trijų tipų orderiai išduodami policijos direktoriaus (*politidirektør*)¹⁰, kuris kartu yra ir policijos, ir prokuratūros sistemos pareigūnas, vardu.

Policijos direktoriaus sprendimai gali būti skundžiami regiono prokuratūros vadovui (*statsadvokat*). Apskundimas nesustabdo išduoto orderio galiojimo. Nukentėjęs asmuo gali skųsti ir policijos sprendimą neišduoti orderio. Asmuo, kuriam išduotas uždraudimo būti tam tikrose vietose orderis ar uždraudimo būti namuose orderis, per 14 dienų gali pareikalauti, kad policija perduotų sprendimą teismo¹¹ peržiūrai. Uždraudimo būti tam tikrose vietose orderio klausimą teismas turi išspręsti per 1 savaitę, o uždraudimo būti namuose orderio klausimą – per 24 valandas.

Orderių pažeidimai laikomi kriminaliniais nusikaltimais, už kurių padarymą baudžiama bauda arba laisvės atėmimu iki 2 metų. Policija turi teisę pažeidėjui iki teismo taikyti suėmimą. Baudžiama tik už tyčinį orderio pažeidimą. Apsisprendžiant dėl bausmės dydžio, teismas atsižvelgia į pažeidimų sistemingumą ir kartotinumą. Už pirmą kartą padarytą pažeidimą dažniausiai skiriama bauda¹².

Jungtinė Karalystė (Anglija ir Velsas)

Pagal 2010 m. Nusikalstamumo ir saugumo įstatymą¹³ (toliau – Įstatymas) yra sukurta dviejų pakopų apsaugos dokumentų išdavimo sistema, leidžianti operatyviai apsaugoti smurtą namuose patiriančių asmenų teises.

Įstatymo 24 straipsnyje nurodyta, kad policijos pareigūnas, turintis ne žemesnį kaip superintendente laipsnį, gali išduoti 18 ar daugiau metų turinčiam asmeniui apsaugos nuo namų

¹⁰ Policijos direktorius vadovauja policijai regiono lygmeniu. Danijoje (be autonominių teritorijų) veikia 12 policijos direktorių.

Politidirektørerne i Danmark og politimestrene i Grønland og på Færøerne:
<https://politi.dk/virksomheden/politidirektoerer>

¹¹ Sprendimus dėl policijos orderių išdavimo peržiūri bendrosios kompetencijos pirmosios instancijos teismai (*byretten*).

¹² Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States (POEMS). National report Denmark by Birgit Feldtmann & Eva Ancher Svensson:
<http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Denmark.pdf>

¹³ *Crime and Security Act 2010:* <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/17/contents>

smurto pranešimą (angl. *domestic violence protection notice (DVPN)*), jeigu yra pagrindas manyti, kad tas asmuo smurtavo ar grasino smurtu susijusių asmenų¹⁴ (*associated persons*) atžvilgiu, ir DVPN išdavimas yra būtinas jų apsaugai.

Prieš išduodamas DVPN, policijos pareigūnas turi apsvarstyti visų jaunesnių nei 18 metų asmenų, kurių interesus liečia DVPN išdavimas, gerovės klausimus, išklausti asmens, kurio apsaugai išduodamas DVPN, ir asmens, kuriam išduodamas DVPN, nuomonę. Taip pat išklausytina kitų susijusių asmenų, jeigu jie gyvena patalpose, iš kurių gali būti pašalintas smurtautojas, nuomonę. Pažymėtina, kad policijos pareigūnas gali išduoti DVPN ir tuo atveju, kai asmuo, kurio apsaugai jis išduodamas, tam prieštarauja.

DVPN turi būti nuostata, uždraudžianti asmeniui, kuriam šis dokumentas išduodamas, priekabauti prie asmens, kurio apsaugai dokumentas skirtas. Jeigu asmuo, kuriam išduotas DVPN, gyvena tose pačiose patalpose kaip ir asmenys, kurių apsaugai DVPN skirtas, DVPN gali būti nurodyta, kad:

- smurtautojui draudžiama išvaryti iš šių patalpų asmenis, kurių apsaugai išduotas DVPN;
- jam draudžiama įeiti į šias patalpas;
- jis turi palikti šias patalpas;
- jis turi nesiartinti prie šių patalpų tam tikru nurodytu atstumu.

DVPN raštiška forma yra policijos konsteblio asmeniškai įteikiamas asmeniui, kuriam jis išduodamas (Įstatymo 25 str.).

Išdavus DVPN, policijos konsteblis privalo kreiptis į magistratų teismą¹⁵ dėl kito apsaugos dokumento – apsaugos nuo namų smurto orderio (*domestic violence protection order (DVPO)*) išdavimo. Magistratų teismas turi policijos kreipimąsi apsvarstyti per 48 valandas nuo DVPN išdavimo (neįskaitoma šventinių dienų trukmė). Magistratų teismas turi teisę atidėti svarstymą, tokiu atveju DVPN galioja, kol policijos kreipimasis apsvarstomas teisme (Įstatymo 27 str.).

Pagal Įstatymo 28 straipsnį magistratų teismas išduoda DVPO, jeigu mano, kad, atsižvelgiant į tikimybių balansą, buvo pagrindas iš duoti DVPN, o DVPO išdavimas yra būtinas asmenų apsaugai. Išduodant DVPO gali būti nustatomi faktiškai tie patys draudimai smurtautojui kaip ir DVPN atveju. DVPO galioja ne trumpiau kaip 14 ir ne ilgiau kaip 28 dienas nuo jo išdavimo.

Jei magistratų teismas nusprendžia neišduoti DVPO, netenka galios ir DVPN¹⁶.

Už DVPN nustatytų draudimų pažeidimą asmuo gali būti sulaikytas ir pristatytas į magistratų teismą, sprendžiantį dėl DVPO išdavimo. Už DVPO nustatytų draudimų pažeidimą asmuo gali būti sulaikytas ir teismo nubaustas bauda iki £5000 ir/ar įkalintas iki dviejų mėnesių¹⁷.

Liuksemburgas

Pagal Smurto namuose įstatymo¹⁸ I straipsnį policija, vykdydama savo misiją nusikaltimų prevencijos ir asmenų apsaugos srityse, gavusi valstybės prokuroro leidimą, pašalina iš namų ir jų priklausinių asmenis, jei yra požymių, kad jie rengiasi padaryti nusikaltimą asmenų, su kuriais gyvena šeimos aplinkoje, gyvybei ar fiziniam neliečiamumui arba rengiasi pakartoti šias veikas, kai jos jau anksčiau buvo padarytos. Asmuo, kuris yra pašalinamas iš namų, negali panaudoti jokios savo

¹⁴ Tokiais asmenimis laikomi su smurtautoju artimai susiję asmenys – esamas ar buvęs sutuoktinis, sugyventinis, kartu gyvenantys asmenys, giminaičiai, sužadėtinis, vaikai.

Home Office. Domestic Violence Protection Notices (DVPNs) and Domestic Violence Protection Orders (DVPOs) guidance (4):

<https://www.gov.uk/government/publications/domestic-violence-protection-orders/domestic-violence-protection-notices-dvpns-and-domestic-violence-protection-orders-dvpos-guidance-sections-24-33-crime-and-security-act-2010#the-dvpn--dvpo-process>

¹⁵ *Magistrates' Court:* <https://www.judiciary.uk/you-and-the-judiciary/going-to-court/magistrates-court/>

¹⁶ *Home Office. Domestic Violence Protection Notices (DVPNs) and Domestic Violence Protection Orders (DVPOs) guidance (5.8).*

¹⁷ *Domestic violence protection notices and orders: what social workers need to know:*

<https://www.communitycare.co.uk/2018/11/15/domestic-violence-protection-notices-orders-social-workers-need-know/>

¹⁸ *Loi du 8 septembre 2003 sur la violence domestique:* <http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/tc/2013/11/14/n1/jo>

turtinės ar asmeninės teisės būsto atžvilgiu kaip prieštaravimo jo atžvilgiu taikomai priemonei. Šis asmuo informuojamas apie galimybę skusti ją Civilinio proceso kodekse numatyta tvarka, tačiau skundas nesustabdo priemonės taikymo. Pašalinamam iš namų asmeniui uždraudžiama įeiti į namus ir jų priklausinius, kontaktuoti (tiesiogiai ar per tarpininkus) su asmeniu, kuriam taikoma apsauga, ir artintis prie jo. Policija turi teisę tikrinti, kaip laikomasi šių draudimų. Jei pašalintam asmeniui kyla būtinybė ateiti į namus ar jų priklausinius, jis tai gali padaryti tik dalyvaujant policijos pareigūnui. Policija užtikrina pašalinamam iš namų asmeniui galimybę pasiimti asmeninius daiktus ir informuoja jį apie laikino būsto galimybes. Asmuo, kuriam taikoma priemonė, turi nurodyti policijai adresą, kuris gali būti naudojamas korespondencijai. Jei toks adresas nenurodomas, asmuo turi pasirinkti municipalinės administracijos suteiktą adresą, kuriuo jam būtų pristatomi policijos ir teismo dokumentai. Policija paima iš asmens, kuris pašalinamas iš namų, raktus ir kitus namų bei jų priklausinių durų atidarymo prietaisus, ir paaškina asmeniui, kad už nustatytų draudimų pažeidimą gresia baudžiamoji atsakomybė. Jei asmuo atsisako gera valia palikti namus ar atiduoti namų raktus, policija gali panaudoti jėgą. Apie asmens pašalinimą iš namų policija nedelsiant informuoja prokurorą.

Sprendimas pašalinti asmenį iš namų gali būti priimtas ir jo neišklausius, jei tam nėra galimybių, o galimo smurto požymiai yra. Draudimas asmeniui būti namuose įsigalioja iškart priėmus atitinkamą sprendimą¹⁹.

Asmens pašalinimas iš namų automatiškai baigiasi po 14 dienų, jeigu asmuo, kuriam taikoma apsauga, Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka nesikreipia į teismą dėl jo pratęsimo²⁰. Pašalinimo terminui pasibaigus, policija grąžina asmeniui namų raktus.

Pagal Smurto namuose įstatymo II straipsnį policija asmens pašalinimo iš namų priemonei įsigaliojus, tą pačią dieną apie ją informuoja pagalbos smurto namuose aukoms tarnybas ir tarnybas, dirbančias su namų smurtautojais. Asmuo, kuris yra pašalintas iš namų, turi per 7 dienas prisistatyti tarnybai, dirbančiai su namų smurtautojais.

Pagal Liuksemburgo Baudžiamojo kodekso²¹ 439 straipsnį už Smurto namuose įstatyme numatytų draudimų pažeidimą baudžiama bauda ir/ar laisvės atėmimu, kurių maksimalūs dydžiai (kai pažeidimas susijęs su smurtu ar įsilaužimu) gali siekti, atitinkamai, 5000 EUR ir 5 metus.

Nyderlandai

Nedelsiant įsigaliojantys administracinės prigimties trumpalaikiai orderiai konfliktų artimoje aplinkoje atvejais taikomi pagal specialų Laikino uždraudimo būti namuose įstatymą²² (toliau – Įstatymas).

Pagal Įstatymo 2 straipsnį savivaldybės meras gali išduoti asmeniui 10 dienų trukmės draudimo būti namuose orderį, jeigu faktai ar aplinkybės rodo, kad to asmens buvimas namuose kelia rimtą ir tiesioginį pavojų tuose namuose gyvenančių ar dažnai apsistojančių asmenų saugumui arba bent yra pagrįstas tokio pavojaus įtarimas. Orderis gali būti išduotas tik pilnamečiui asmeniui. Jei jo išdavimo pagrindas yra susijęs su pavojumi vaikams, informuojama vaikų apsaugos tarnyba. Kartu su draudimu būti namuose asmeniui, kuriam išduotas orderis, automatiškai taikomas ir draudimas kontaktuoti su asmenimis, kurių saugumui pavojų jis sukėlė (Įstatymo 1 str.).

Daugumoje Nyderlandų savivaldybių merai yra perdavę savo įgaliojimus išduoti draudimo būti namuose orderius policijai²³.

¹⁹ *Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States (POEMS). National report Luxembourg* by François Moyses:

<http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Luxembourg.pdf>

²⁰ Kreiptis galima per pirmas 10 policijos išduoto draudimo asmeniui būti namuose galiojimo dienų. Teismas gali pratęsti draudimo galiojimą iki 3 mėnesių.

Smurto namuose įstatymo VIII straipsnis (Civilinio proceso kodekso 1017-1, 1017-2 straipsnio pakeitimai).

²¹ *Code pénal*: <http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/code/penal/20200320>

²² *Wet tijdelijk huisverbod*: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0024649/2020-07-01>

²³ *Emergency barring orders in situations of domestic violence: Article 52 of the Istanbul Convention*, p. 37:

Dėl orderio išdavimo gali kreiptis asmuo, kurio saugumui kyla pavojus ar kiti asmenys, tačiau sprendimas priimamas policijai vietoje atlikus savarankišką rizikos vertinimą. Svarbus faktorius sprendžiant dėl draudimo būti namuose orderio išdavimo, yra asmens, kurio klausimas sprendžiamas, ankstesnis dalyvavimas su smurtu susijusiuose incidentuose, amoralaus pobūdžio veikose ar veikose, susijusiose su ginklo panaudojimu ar neteisėtu turėjimu. Vertinant riziką išklausomos abi konflikto šalys, tačiau jų nuomonė neturi lemiamos reikšmės. Įvertinus situaciją, policija priima sprendimą (jei jai suteikti įgaliojimai) arba perduoda situacijos vertinimą merui, kuris nedelsiant priima sprendimą. Draudimo būti namuose orderis įsigalioja iškart priėmus sprendimą jį išduoti.

Pagal Įstatymo 6 straipsnį asmuo, kuriam išduotas draudimo būti namuose orderis, gali skųsti tokį sprendimą teismui, o šis privalo per tris dienas surengti posėdį ir, išklausęs šalis, priimti sprendimą (esant ypatingoms aplinkybėms, sprendimas gali būti atidėtas 24 valandoms). Meras gali pratęsti draudimo būti namuose orderio galiojimą iki 4 savaičių, jeigu pavojus, dėl kurio orderis buvo išduotas, per 10 dienų laikotarpį nepašalinamas. Sprendimas pratęsti orderio galiojimą irgi gali būti skundžiamas teismui (Įstatymo 9 str.).

Draudimo būti namuose orderių vykdymą kartu su socialinėmis ir probacijos tarnybomis prižiūri policija. Policijos pareigūnai, iškart išdavus orderį, paima namų raktus iš asmens, kuris įpareigotas išvykti.

Asmeniui, kuris pažeidžia jam pagal Įstatymą nustatytus draudimus, gali būti taikoma baudžiamoji atsakomybė – laisvės atėmimas iki 2 metų arba bauda (Įstatymo 11 str.), tačiau praktiškai tai reti atvejai. Policijai sužinojus apie draudimo būti namuose orderio pažeidimą, priklausomai nuo aplinkybių, pažeidėjui gali būti taikomos įvairios švelnesnės priemonės – įspėjimas, areštas ir kt.²⁴

Suomija

Suomijoje nusikalstamų veikų prevencijai taikoma vadinamųjų ribojimų nurodymų arba orderių (angl. *restraining orders*) sistema. Jų taikymas reglamentuojamas atskiru Ribojimų orderių įstatymu²⁵ (toliau – Įstatymas), kurio 1 straipsnyje nurodyta, kad specialus ribojimų šeimoje orderis (*inside-the-family restraining order*) taikomas, kai grėsmę patiriantis asmuo ir asmuo, kuriam orderis yra skirtas, nuolat gyvena tame pačiame būste. Pagal Įstatymo 2 straipsnį ribojimų šeimoje orderis gali būti išduotas, jeigu iš asmens, kuriam taikytinas orderis, grasinimų, anksčiau padarytų veikų ar kitokio elgesio galima spręsti, kad gali būti padarytas nusikaltimas grėsmę patiriančio asmens gyvybei, sveikatai ar laisvei, o orderio išdavimas nėra nepagrįstas, atsižvelgiant į galimos veikos sunkumą, asmenų bendro gyvenimo tame pačiame būste aplinkybes ir kitus bylos faktus.

Asmuo, kuriam išduotas ribojimų orderis, negali susitikti su asmeniu, kuriam skirta apsauga, ar kitaip su juo kontaktuoti, persekioti. Kai asmeniui išduodamas ribojimų šeimoje orderis, jis be jau minėtų įpareigojimų taip pat turi palikti bendrą būstą su asmeniu, kuriam skirta apsauga. Jei manoma, kad šių ribojimų nepakanka veikos grėsmei pašalinti, gali būti išduotas išplėstinis ribojimų orderis, susijęs su papildomais draudimais (draudimas būti minėto būsto prieigose, lankytis šeimos vasaros rezidencijoje ar asmens, kuriam skirta apsauga, darbovietėje) (Įstatymo 3 str.).

Ribojimų orderius bendru atveju išduoda bendrosios kompetencijos apylinkių teismai asmenų, kuriems kyla grėsmė, prašymu arba policijos, socialinių tarnybų ar prokuratūros iniciatyva (Įstatymo 5 str.)²⁶. Tačiau pareigūnai, turintys arešto įgaliojimus (tokiais laikomi vadovaujantys policijos pareigūnai ir prokurorai²⁷), gali išduoti laikinuosius ribojimų orderius. Pagal Įstatymo 11

<https://edoc.coe.int/en/violence-against-women/7426-emergency-barring-orders-in-situations-of-domestic-violence-article-52-of-the-istanbul-convention.html#>

²⁴ *Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States (POEMS). National report the Netherlands* by Suzan van der Aa:

<http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Netherlands.pdf>

²⁵ *Act on Restraining Orders*: https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980898_20100384.pdf

²⁶ Bendru atveju ribojimų orderį teismas gali išduoti laikotarpiui iki 1 metų, tačiau ribojimų šeimoje orderis galioja ne ilgiau kaip 3 mėnesius (galimas ribojimų šeimoje orderio atnaujinimas kitam trijų mėnesių laikotarpiui) (Įstatymo 7 str.).

²⁷ *Police of Finland. How to apply for a restraining order?*

https://www.poliisi.fi/crimes/how_to_apply_for_a_restraining_order

straipsnį toks orderis gali būti išduotas, jeigu tampa akivaizdu, kad asmens apsaugos interesai reikalauja nedelsiant pritaikyti ribojimus, o bylos aplinkybės rodo, kad asmuo, kuriam reikia apsaugos, bijo ar dėl kitų priežasčių negali paprašyti ribojimų orderio išdavimo. Prieš nusprendamas dėl laikinojo ribojimų orderio išdavimo, pareigūnas išklauso tiek asmenį, kuriam reikia apsaugos, tiek asmenį, kuriam gali būti išduotas orderis. Jeigu pastarasis asmuo yra nepasiekiamas, šios taisyklės gali būti nepaisoma (Įstatymo 11 str.).

Laikinių ribojimų orderių atžvilgiu taikoma automatinės teisminės peržiūros procedūra. Pagal Įstatymo 12 straipsnį pareigūnas, turintis arešto įgaliojimus, turi nedelsdamas, bet ne vėliau kaip per tris dienas, perduoti savo sprendimą išduoti laikinąjį ribojimų orderį ir šį sprendimą pagrindžiančią medžiagą kompetentingam apylinkės teismui. Jeigu išduotas laikinasis ribojimų šeimoje orderis, teismas turi surengti pareigūno sprendimo svarstymą ne vėliau kaip per savaitę nuo sprendimo perdavimo. Svarstymą atšaukus, jis turi būti surengtas ne vėliau kaip per dvi savaites nuo pirminės numatyto svarstymo datos. Kai svarstymas atšaukiamas ar atidedamas, teismas turi nuspręsti, ar laikinasis ribojimų šeimoje orderis lieka galioti (Įstatymo 12a str.).

Už ribojimų orderiu (įskaitant laikinąjį ribojimų orderį) nustatytų draudimų pažeidimą baudžiama bauda arba laisvės atėmimu iki 1 metų (Baudžiamojo kodekso²⁸ 16 sk. 9 str.)

Vengrija

Pagal Vengrijoje galiojantį teisinį reglamentavimą policija turi teisę išduoti trumpalaikį prevencinį ribojimų orderį (TPRO), jeigu, atsižvelgiant į bylos aplinkybes, galima pagrįstai manyti, kad buvo smurtaujama tarp artimųjų²⁹. Smurtavimu laikomi veiksmai, kuriais rimtai ir tiesiogiai keliamas pavojus asmens orumui, gyvybei, seksualiniam apsisprendimui, fizinei ir psichinei sveikatai. Smurtavimu tam tikrais atvejais gali būti laikomas ir neveikimas.

TPRO turinį sudaro įpareigojimas smurtautojui palikti bendrą su nukentėjusiu asmeniu būstą ir draudimas smurtautojui kontaktuoti su auka. Taip pat suspenduojamos smurtautojo lankymo ir tėvystės teisės nepilnamečių vaikų atžvilgiu.

TPRO galioja 72 valandas.

TPRO policija gali išduoti *ex officio* arba nukentėjusio asmens, jo artimųjų ar vaiko teisių apsaugos srityje dirbančių organizacijų iniciatyva (galima kreiptis žodžiu ar raštu). Policija *ex officio* išduoda TPRO, remdamasi smurto įrodymais, aptiktais įvykio vietoje, o jei dėl orderio išdavimo kreipiasi nukentėjęs asmuo, jo artimieji ar minėtos organizacijos, jie turi pagrįsti savo prašymus.

Policija turi išduoti TPRO nedelsiant įvykio vietoje, tačiau praktiškai kartais šiek tiek uždelsiama dėl to, kad ne visi policijos pareigūnai savo vadovų būna įgalioti išduoti šiuos orderius ir tenka juos perduoti pareigūnams, kurie tokius įgaliojimus turi.

Policija, išduodama asmeniui TPRO, turi informuoti jį apie netoliese veikiančias institucijas, kurios teikia nakvynės paslaugas. Asmuo, kuriam išduodant TPRO suteikiama apsauga, informuojamas apie nuo smurto nukentėjusių asmenų paramos tarnybas, socialinę ir teisinę pagalbą teikiančias organizacijas bei institucijas.

Asmuo, kuriam išduotas TPRO, gali skųsti policijos sprendimą teismui.

Išdavusi TPRO, policija perduoda bylą teismui, kuris gali jį panaikinti, tačiau gali išduoti ir ilgesnės galiojimo trukmės (iki 30 dienų) prevencinį ribojimų orderį (PRO). Jis gali būti išduotas ir nukentėjusiam asmeniui prašant. PRO turi būti išduotas, kol nesibaigė TPRO galiojimas.

TPRO vykdymą prižiūri policija. Asmeniui, pažeidusiam jam išduotame TPRO nustatytus draudimus, gali būti taikomas areštas, kuris tam tikra tvarka gali būti keičiamas į piniginę įmoką³⁰.

²⁸ *The Criminal Code of Finland*: https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1889/en18890039_20150766.pdf

²⁹ Apsauga gali būti teikiama ir buvusiems smurtautojo sutuoktiniams ar registruotiems partneriams.

³⁰ *Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States (POEMS)*. National report Hungary by Judit Wirth: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Hungary.pdf>

Vokietija

Pagal visų Vokietijos žemių policijos veiklą reglamentuojančius įstatymus policijos pareigūnai smurto namuose ar jo tiesioginės grėsmės atvejais gali taikyti administracinius paliepimus (orderius), kuriais smurtautojas nedelsiant kuriam laikui pašalinamas iš namų arba (retais atvejais) yra policijos sulaikomas (sulaikymas trunka vieną dieną, bet teisėjui leidus gali būti pakeistas į dviejų savaitių trukmės areštą).

Administracinis orderis, kuriuo nurodoma apleisti namus, gali būti išduotas ar policijos sprendimas dėl smurtautojo sulaikymo gali būti priimtas nukentėjusio asmens prašymu, tačiau policijos pareigūnai sprendimą priima savo nuožiūra, įvertinę situacijos pavojingumo lygį, ir gali nuspręsti netgi prieš nukentėjusio asmens valią. Svarbi aplinkybė, galinti nulemti policijos sprendimą, yra anksčiau užfiksuoti smurto tarp tų pačių asmenų atvejai.

Administracinis orderis, kuriuo nurodoma apleisti namus, išduodamas ar sprendimas dėl asmens sulaikymo priimamas betarpiškai incidento vietoje, į kurią atvyksta policijos pareigūnai. Paprastai šiai procedūrai sugaištama 30-60 minučių. Sprendimai priimami išklausius abiejų konflikto šalių, tačiau, jeigu smurtautojas yra pasišalinęs, procedūra atliekama be jo, o su sprendimais jis supažindinamas vėliau.

Administracinis orderis, kuriuo nurodoma apleisti namus, gali būti išduotas bet kuriam asmeniui, kai tai yra būtina siekiant pašalinti jo keliamą pavojų tame būste gyvenantiems asmenims. Orderio išdavimui nėra būtina, kad smurtautojas ir nukentėjęs asmuo formaliai gyventų tuo pačiu adresu. Orderiu uždraudžiama smurtautojui būti ar lankytis ne tik tam tikrame būste, bet ir jo prieigose (100-200 metrų atstumu). Dažnai kartu su nurodymu apleisti namus smurtautojui uždraudžiama ir kontaktuoti su nukentėjusiu asmeniu. Administraciniu orderiu nustatyta apsauga automatiškai taikoma nepilnamečiams, gyvenantiems namuose, kuriuos turi apleisti smurtautojas.

Administracinio orderio, kuris taikomas smurtautojui, kopijas policija išduoda nukentėjusiam asmeniui, taip pat siunčia teismui ir jaunimo gerovės tarnybai (jeigu atvejis liečia vaikus).

Policijos išduotas administracinis orderis, kuriuo nurodoma apleisti namus, galioja 7-14 dienų. Asmuo, kuriam toks orderis pritaikytas, turi teisę skųstis administraciniam teismui, tačiau dėl trumpos orderio galiojimo trukmės ir procedūrinių niuansų tai daroma retai (tikėtina, kad teismas net nespės priimti sprendimo per orderio galiojimo laiką).

Administracinio orderio, kuriuo nurodoma apleisti namus, vykdymą prižiūri policija. Apie nustatytų draudimų pažeidimus dažniausiai praneša nukentėjęs asmuo. Sankcijos už pažeidimus priklauso nuo konkretaus atvejo aplinkybių – policija gali ignoruoti smulkų pažeidimą, gali įspėti pažeidėją, pritaikyti jam 7-14 dienų trukmės areštą, o itin sunkiais atvejais perduoti bylą prokuratūrai, kad būtų taikoma baudžiamoji atsakomybė³¹.

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus

vyresnysis patarėjas Vidmantas Punelis

Tel. (8 5) 239 6186, el. p. vidmantas.punelis@lrs.lt

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija.

Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2020

³¹ Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States (POEMS). National report Germany by Prof. Dr. iur. Heinz Schöch: <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Germany.pdf>